

nogmaals de tandberg 9000 x

Collega Hans Goddijn had in Lutster van sept. jl. al beloofd dat ook ik de Tandberg 9000 X nog aan de tand zou voelen. Wat de machine betreft behoefde dat eigenlijk nauwelijks, want Goddijns gunstige conclusies onderschrijf ik van harte. Het is een heerlijke machine, die ik gewoon zou willen hebben. Achteloos heeft zij het gemartel van ons beiden ondergaan en bleek perfect om een uitgebreide bandenvergelijking op te maken.

Het bereik dat met vele banden tot -30 db bij 30 kHz liep(!) hielp daarbij nadrukkelijk. Eén eigenaardigheid werd nog vastgesteld: de gevoeligheid die met één kanaal gestuurd beter was

dan de specificatie, is 6 db minder als men op twee kanalen tegelijk opneemt. Overigens is er geen verschil in prestatie. Die gevoeligheid is niets te gering. Aan de bediening die door het ontbreken van de pauzetoets even anders is dan 'normaal', went men al gauw omdat stop-, start- en opneemtoets toch bijzonder handig werken. Zowel het starten als stoppen verloopt zeer soepel. Aldus een schitterend apparaat, de prijs (f 1925.—) ten volle waard.

De banden

Wil men werkelijk fair zijn, dan zou voor elke band de optimale bias moeten worden uitgezocht en ingesteld. Dit

door jan kool

is bij bijna alle 'huismachines' niet mogelijk, uitgezonderd de semi-professionele Ferrograph. Afgezien daarvan neemt een gewoon gebruiker die moeite niet, want band is voor hem terecht niets anders dan band. Goed, bruikbaar of slecht. Gelukkig blijkt het er op een machine als deze Tandberg niet zo bar veel toe te doen (op cassettespelers aanzienlijk meer). Tevens blijkt dat het op een Sony TC 366 kritischer is en nogal nadrukkelijk op Sony band is ingesteld. Daarom in bijgaande grafiek enkele vergelijkingen.

Nog enkele interessante conclusies en verwachte resultaten of bevestigingen van eerder opgedane indrukken. Met alle toegepaste banden is op beide machines voortreffelijk muziek op te nemen en te beluisteren. De karakteristieken zijn alle opgenomen op een niveau van -20 db bij 330 Hz en constante inputspanning voor alle frequenties. Beneden 330 Hz is er overigens geen significant verschil tussen de banden, en die praktisch rechte lijn is dus weggelaten. Een verschijnsel dat men op vrijwel alle recorders en cassette-machines terugvindt. De karakteristiek boven 10 kHz vertoont nogal wat verschillen, maar u moet daarbij wel bedenken dat deze subjectief gezien weinig betekenen. Zolang dat geleidelijk en strak verloopt hoort u daardoor geen 'andere' muziek. Zo'n paar db rond 15 kHz kunnen we gerust negeren. Als u wist wat hier op platen gebeurde...! U weet al wel hoe weinig het uitmaakt bij pickupelementen. Rond 20 kHz doet het er helemaal bitter weinig toe. Alleen scherpe onregelmatigheden zouden ernstige gevolgen kunnen hebben voor impulsweergave maar die zijn bij geen enkele band te vinden.

Nog een zeer nadrukkelijke raad: **Nooit** op zg. voordelige aanbiedingen van obscure merken band ingaan. Ze kunnen van 'schuurpapier' zijn en betreffen dikwijls afgekeurde partijen die toch nog slinks in de handel zijn gebracht. Schade, ruis en zeer slecht geluid zijn dan het loon der zonde van het 'koopjes' jagen. Dat kan ook bij andere hi-fi produkten vaak noodlottig zijn, waarna er dan op het telefonisch spreekuur uitgehuld wordt.

De gunstigsten

Uit het wat dwaze aantal van circa 25

banden (totale afstand ongeveer van hier naar Parijs) werden de belangwekkendste gekozen voor de karakteristieken. Nog net op tijd arriveerde de nieuwe Agfa PEM-268 met matte zijde en met wat betere eigenschappen dan de andere Low Noise Agfa's. Ook de BASF DRP-26 heeft zo'n matte zijde, evenals de Ampex die op de doos als 406 staat aangegeven doch naar ik meen 407 heet. Die geruwde banden wikkelen alle zeer regelmatig, tenminste als de machine dat ook doet! Het is vooral het belang voor professionele recorders die alleen met een kern werken, maar toch ook nog de regelmaat in de bandloop helpt op onze machines. Zoals werd verwacht kwam TDK met de SD-band er extra gunstig af met een zeer hoge output, een lage vervorming (bij uitsturen tot 0 db), een zeer gunstige signaal/ruisverhouding en een extra gelijkmatig laag. De Ampex 407 bekoorde mij evenzeer, evenals trouwens de DRP-26 van BASF en de Sony SLH. De verschillen in afpoederen zijn zó klein dat die pas na langdurig gebruik zouden zijn vast te stellen. Alle toegepaste band was wat dat betreft onberispelijk, althans voor zover dit voorlopig kan worden vastgesteld. En dit ondanks legenden die hierover hardnekkig maar **misplaatst** de ronde doen. Een werkelijk ernstig geval wordt gauw genoeg vastgesteld. Opgemerkt moet worden dat de gemeten vervorming bij alle banden niets anders betrof dan onschuldige tweede harmonischen. Dat de ballistisch goed uitgekende en duidelijke meters op deze Tandberg het sterk stijgende niveau van hogere frequenties door de opnamecorrectie aangeven, is een extra pluspuntje. De cassettemachine deed dit ook! Stiekum oversturen, terwijl men ogenschijnlijk netjes buiten het rood blijft, komt zo praktisch niet voor. Nogmaals: alle geteste banden bleken zeer goed geschikt. Niet alleen voor het bereiken van perfectie op deze machine, maar ook op de Sony en vele andere een extra aanbeveling voor: op de 1e plaats TDK-SD, op de 2e plaats Ampex 407 en op een gedeelde 3e plaats voor Sony SLH, BASF DRP-26, Agfa 268 en 368. De andere zijn slechts marginaal minder en kunnen voor normaal gebruik eveneens worden aanbevolen.

